

Vergaderjaar 2012–2013

28 844

Integriteitsbeleid openbaar bestuur en politie

Nr. 66

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 september 2012

Bij brief van 28 juni 2012 heeft u mij en de minister van Buitenlandse Zaken verzocht uw kamer een reactie te geven op een artikel in Elsevier over de reisbewegingen van bestuurders en ambtenaren naar Brazilië, Rusland, India en China in de periode 1 januari 2004 – 30 september 2011. Graag bericht ik u, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken en de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie als volgt.

Een groot deel van ons nationaal inkomen en werkgelegenheid verdient Nederland door internationale handel en export. De geringe economische groei in het afgelopen kwartaal, zoals is berekend door het CBS (d.d. 14-08-2012), dankt Nederland volledig aan onze export. Het kabinet heeft zich dan ook ten doel gesteld om haar internationale (economische) relaties actief in te vullen. Er wordt daarom meer gebruik gemaakt van de ambassades en posten in het buitenland om voor Nederlandse bedrijven deuren te openen en barrières weg te nemen. Daarnaast vormen de economische missies een belangrijk onderdeel van deze actieve invulling. De aanwezigheid van bewindspersonen en bestuurders kan deuren openen en helpen kansen te verzilveren voor het Nederlandse bedrijfsleven op buitenlandse markten. Ook wordt het Nederlandse bedrijfsleven ondersteund door in het buitenland te strijden voor een eerlijk speelveld. Vele bedrijven, groot en klein, profiteren hier van. Koepelorganisaties van het bedrijfsleven benadrukken dan ook het belang van economische missies en de aanwezigheid van de Nederlandse overheid in het buitenland.

Dat neemt niet weg dat doelmatigheid, soberheid en transparantie betracht moet worden bij de uitvoering van dit beleid. Met het oog op daarop is, onder de coördinatie van minister van Buitenlandse Zaken, de strategische reisagenda geïntroduceerd. Hierin zijn alle uitgaande en inkomende bezoeken van bewindspersonen evenals bestuurders van de economische G5 (Amsterdam, Rotterdam, Utrecht, Den Haag en Eindhoven) opgenomen. Op deze wijze kan Nederland zich optimaal en

herkenbaar profileren in het buitenland en zijn transparantie en informatie-uitwisseling vergroot, mede door de tijdige aanmelding.

Deze strategische reiskalender zal worden uitgebreid tot bestuurders van de provincies en meerdere grote(re) steden. Hiervoor wordt overlegd met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO).

In de Dutch Trade Board wordt tussen de rijksoverheid, bedrijfsleven en decentrale overheden samengewerkt bij de planning van economische missies, waarbij ook gekeken wordt naar het combineren van reizen en het meenemen van elkaars boodschappen. Hierbij wordt nauw gekeken naar de behoeften van het bedrijfsleven, vooral de topsectoren. In de afgelopen jaren zijn verschillende kwantitatieve studies gedaan naar de effectiviteit van economische missies, en het blijkt dat missies een effectief instrument zijn ten behoeve van handelsbevordering en het creëren van investeringsstromen.¹

Daarnaast wordt binnen de Rijksoverheid voorafgaand nut en noodzaak van iedere buitenlandse dienstreis getoetst. Voor buitenlandse dienstreizen van ambtenaren dient expliciet toestemming gegeven te worden door het bevoegd gezag. Daarbij wordt de omvang van een delegatie zo beperkt mogelijk gehouden en de postvertegenwoordiging ter plaatse optimaal benut. Voorts wordt kritisch gekeken naar de duur van de reis. Tevens worden alternatieven als video conference of inzet van Nederlandse ambassades ter plekke in beschouwing genomen. Voor de vergoeding van kosten van buitenlandse dienstreizen van bewindspersonen geldt artikel 6 van het Voorzieningsbesluit ministers en staatssecretarissen, voor rijksambtenaren is het Reisbesluit buitenland van toepassing. Gepaste soberheid en functionaliteit zijn de uitgangspunten. Voorts geldt dat met ingang van 1 januari 2013 de kosten van buitenlandse dienstreizen van bewindspersonen en ambtelijke top actief openbaar zullen worden gemaakt. Dit ter bevordering van de transparantie.

Het karakter van buitenlandse dienstreizen varieert. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van economische missies, politieke consultaties, deelname aan internationale onderhandelingen of congressen, het onderhouden van internationale contacten, kennisuitwisseling, en het begeleiden van uitzettingen. De vorm waarin achteraf verantwoording wordt afgelegd verschilt, mede gerelateerd aan de aard van de reis. Concrete resultaten zijn niet altijd direct zichtbaar, dan wel één op één herleidbaar tot een specifieke dienstreis. Het opbouwen en onderhouden van handelsrelaties is bijvoorbeeld een investering die kan leiden tot contracten. Resultaten van dienstreizen kunnen ook zichtbaar zijn in de vorm van verdragsteksten, MOU's (memorandum of understanding) of bijvoorbeeld conclusies van internationale organisaties.

Hoewel provincies, gemeenten en waterschappen zelf verantwoordelijk zijn voor de buitenlandse dienstreizen ten behoeve van hun eigen organisatie, hebben het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de VNG, het IPO en de Unie van Waterschappen in 2011 gezamenlijk een «Handreiking integriteit van politiek ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen»² opgesteld. In deze handreiking wordt decentrale overheden geadviseerd bij buitenlandse dienstreizen zorg te dragen voor expliciete besluitvorming voorafgaand aan een reis en verantwoording achteraf. Tevens wordt in deze

¹ CPB (2011), «Uncertainty and the export decisions of Dutch firms», CPB discussion paper 183, Den Haag; SEO (2008), «MKBA financieel buitenlandinstrumentarium» Amsterdam; Nitsch, V., 2007, «State Visits and International Trade», *World Economy*, 30 (4), pp. 1797–816.)

² <http://www.integriteitoverheid.nl/kenniscentrum/kenniscentrumvervolg/entiteit/publicaties/details/handreiking-integriteit-van-politieke-ambtsdragers-bij-gemeenten-provincies-en-waterschappen.html>

handreiking aanbevolen de vertegenwoordigende organen in een vroeg stadium op de hoogte te stellen van beoogde buitenlandse reisbewegingen van bestuurders.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J. W. E. Spies